

Interpretatie van arbitrale vonnissen

TvA 2020/21

In this article the author discusses the interpretation of arbitral awards under Dutch law, the cases in which interpretation is possible and how an arbitral tribunal should interpret its award. In contrast to many other arbitration laws, the Dutch Arbitration Act does not contain a provision on interpretation. Art. 1058 paragraph 3 of the Dutch Code of Civil Procedure (DCCP) regulates the termination of the arbitral tribunal's mandate and is mandatory law. After the termination of the tribunal's mandate, interpretation is no longer possible. If the parties have agreed to arbitration rules that do contain a provision on interpretation, the absence of a provision on interpretation in the Dutch Arbitration Act can thus lead to an impasse. The possibility of applying for interpretation would therefore be a welcome addition to the DCCP, in addition to the existing possibilities of correction and/or supplementation of an arbitral award (arts. 1060 and 1061 DCCP). An interpretation by the arbitral tribunal can also limit arbitral appeals and actions for annulment (including remission) or revocation.

1. Inleiding

Een arbitrage eindigt in beginsel met een finaal en tussen partijen bindend arbitraal vonnis (vgl. art. 1059 Rv). Na ontvangst van het arbitraal vonnis doen (advocaten van) partijen er echter goed aan – naast de mogelijkheden van eventuele rechtsmiddelen – het arbitraal vonnis tijdig en goed te bestuderen op 'onregelmatigheden'. In het bijzonder doel ik op kennelijke fouten² en/of verzuimen te beslissen op een vordering. Hiervoor zijn – reeds in de arbitragewet van 1986 – de middelen van verbetering en aanvulling³

van het arbitraal vonnis op de voet van art. 1060 Rv respectievelijk art. 1061 Rv in het leven geroepen.⁴ Maar wat nu als geen sprake is van een kennelijke fout (art. 1060 Rv) of een nalaten te beslissen op een vordering (art. 1061 Rv), maar het arbitraal vonnis anderszins op punten onduidelijk is en partijen het niet eens zijn over de lezing ervan? Internationaal zien we daarvoor veelal de mogelijkheid tot interpretatie van het arbitraal vonnis door een scheidsgerecht, dat tezamen met verbetering en aanvulling ook wel wordt aangeduid als 'post-award proceedings' bij het scheidsgerecht. Vergelijk voor interpretatie bijvoorbeeld art. 33 lid 1 (b) UNCITRAL Model Law.⁵

Een mogelijkheid tot interpretatie van het arbitraal vonnis ontbreekt in de Nederlandse arbitragewet. Desondanks zijn er wel degelijk situaties waarin de uitleg van een arbitraal vonnis aan de orde komt, zoals in arbitraal hoger beroep, in een nieuwe arbitrage of rechterlijke procedure naar aanleiding van een geschil voortvloeiend uit een arbitraal vonnis op grond waarvan (het gezag van gewijsde van) dit arbitraal vonnis moet worden uitgelegd⁶, in een executiegeschil, in een tenuitvoerleggingsprocedure, in een vernietigingsprocedure of in een herroepingsprocedure. Voor deze interpretatie, te onderscheiden van de interpretatie door het scheidsgerecht dat het arbitraal vonnis zélf wees, zal ook een wat andere invulling van de hierna te bespreken maatstaf gelden. De zojuist genoemde vormen van interpretatie anders dan door het scheidsgerecht dat het arbitraal vonnis zélf wees, zullen verder buiten beschouwing blijven.

In dit artikel zal ik de interpretatie van arbitrale vonnissen naar Nederlands recht bespreken, waarbij ik concludeer dat een wettelijke regeling ter zake gewenst is.

2. Huidige stand van zaken interpretatie door hetzelfde scheidsgerecht

'Post-award proceedings' vinden plaats – zoals reeds valt af te leiden uit de terminologie – ná het wijzen van het arbitraal vonnis. De opdracht van het scheidsgerecht zal veelal reeds zijn beëindigd.⁷ Internationaal wordt dit ook wel aangeduid als 'functus officio'.⁸ Om aldus het arbitraal vonnis te verbeteren,

1 Mr. I.P.M. (Isabelle) van den Nieuwendijk is advocaat-counsel bij Houthoff te Rotterdam. Met dank aan prof. mr. G.J. Meijer voor het lezen van het concept van dit artikel.

2 Ik gebruik hier 'kennelijke fout' als overkoepelend begrip voor de fouten genoemd in art. 1060 leden 1 en 2 Rv. De wet spreekt van verbetering van een 'kennelijke rekenfout, schrijffout of andere kennelijke fout die zich voor eenvoudig herstel leent' (art. 1060 lid 1 Rv) en de verbetering van 'de gegevens, genoemd in artikel 1057, vierde lid, onder a tot en met d' indien deze gegevens ontbreken (art. 1060 lid 2 Rv).

3 Zie over aanvulling in het algemeen mijn artikel 'Aanvulling van arbitrale vonnissen (art. 1061 Rv)', TvA 2002/1 (p. 3-10) (hierna: Van den Nieuwendijk 2002) en over aanvulling van de motivering van het arbitraal vonnis mijn bijdrage 'Aanvulling van de motivering; het meerdere dus ook het mindere!', in: G.J. Meijer, P. Storm & L. Timmerman (red.), *Piet Sanders: Een honderdjarige vernieuwer*, Den Haag: Boom Juridische Uitgevers 2012, p. 233-242 (hierna: Van den Nieuwendijk 2012).

4 Zie wet van 2 juli 1986, *Stb.* 1986/372. Vgl. art. 31 Rv (verbetering) en art. 32 Rv (aanvulling) voor het equivalent voor uitspraken van de gewone rechter.

5 UNCITRAL Model Law on International Arbitration (1985) ('with amendments as adopted in 2006') (verder: UNCITRAL Model Law): 'b. if so agreed by the parties, a party, with notice to the other party, may request the arbitral tribunal to give an interpretation of a specific point or part of the award. If the arbitral tribunal considers the request to be justified, it shall (...) give the interpretation within thirty days of receipt of the request. The interpretation shall form part of the award.' Zie bijvoorbeeld ook art. 1485 CCP (Franse arbitragewet (2011)) en art. 1058 ZPO (Duitse arbitragewet (1998)).

6 Zie voor een voorbeeld Klvl 2 juli 2001, TvA 2002/42 (p. 148-150).

7 Dit zal in elk geval anders zijn indien het te verbeteren, aan te vullen of te interpreteren arbitraal vonnis een tussenvonnissen of gedeeltelijk eindvonnissen betreft.

8 Zie bijvoorbeeld G. Born, *International Commercial Arbitration*, Wolters Kluwer 2014 (hierna: Born 2014), § 24.02, p. 3115.

aan te vullen of te interpreteren, moet daarvoor in beginsel een basis zijn, te weten een wettelijke bepaling, een overeenkomst of een toepasselijk arbitragereglement. Een mogelijkheid tot interpretatie van het arbitraal vonnis ontbreekt in de Nederlandse arbitragewet en partijen kunnen zulks – strikt genomen – op grond van de wet in mijn ogen ook niet overeenkomen, althans niet buiten de grenzen van de opdracht. Art. 1058 lid 3 Rv bepaalt immers dat onverminderd het bepaalde in de artt. 1060, 1061 en 1065a Rv de opdracht van het scheidsgerecht eindigt door verzending of nederlegging van het laatste arbitraal eindvonnis. Het bepaalde in art. 1058 lid 3 Rv laat aldus *geen* ruimte om een andere wijze van beëindiging van de opdracht van het scheidsgerecht overeen te komen.⁹ Art. 1058 lid 3 Rv is immers een bepaling van dwingend recht. Slechts in geval van een verzoek tot verbetering en/of aanvulling (art. 1060 Rv en art. 1061 Rv) en in geval van een terugverwijzing (remission) naar het scheidsgerecht door de overheidsrechter in een vernietigingsprocedure (art. 1065a Rv), wordt de opdracht van het scheidsgerecht verlengd, althans wordt deze geacht nog niet te zijn beëindigd.¹⁰ Wel kan goed worden verdedigd dat zolang de opdracht van het scheidsgerecht nog voortduurt, dat wil zeggen tot het moment dat het laatste arbitraal eindvonnis is verzonden of nedergelegd¹¹ wel degelijk interpretatie mogelijk is.¹² Dit geldt temeer als het een interpretatie betreft door het scheidsgerecht van zijn arbitraal tussenvonnis of gedeeltelijk arbitraal eindvonnis bij later arbitraal eindvonnis.¹³ Na het wijzen van een arbitraal tussenvonnis of gedeeltelijk arbitraal eindvonnis is de opdracht van het scheidsgerecht immers veelal nog niet geëindigd in de zin van art. 1058 lid 3 Rv. Later in de procedure, al dan niet in een later arbitraal

vonnis, kan het scheidsgerecht zijn eerdere arbitraal vonnis interpreteren. Ik merk hierbij op dat de fictie van art. 1058 lid 2 Rv voor het verzenden van het arbitraal vonnis ('Het vonnis wordt geacht te zijn verzonden indien vier weken na de dagtekening van het vonnis zijn verstreken')¹⁴ ook geldt voor het einde van de opdracht van het scheidsgerecht zoals opgenomen in art. 1058 lid 3 Rv.¹⁵ Dit betekent dat pas vier weken na dagtekening van het arbitraal vonnis de opdracht van het scheidsgerecht eindigt. Aldus bezien, zou gedurende die vier weken na dagtekening dus ook nog een interpretatie van een arbitraal eindvonnis mogelijk zijn. Nog los van het feit dat de wetgever dit waarschijnlijk niet heeft voorzien en dit ook niet zo heeft bedoeld, kunnen in de praktijk deze vier weken mogelijk ook tekort zijn voor een gehele interpretatieprocedure, met name ook als de aan de orde zijnde punten wat ingewikkelder zijn (zie § 8).

Internationaal wordt ook wel verdedigd dat de mogelijkheid van interpretatie – ook al ontbreekt een mogelijkheid in de wet of het reglement – in de opdracht van het scheidsgerecht zou liggen besloten, ofwel dat het een 'inherent power' van het scheidsgerecht is.¹⁶ Het scheidsgerecht zou nog niet 'functus officio' zijn omdat het zijn opdracht nog niet volledig zou hebben vervuld. Gelet op het bepaalde in art. 1058 lid 3 Rv (hetgeen van dwingend recht is), zal dat voor Nederland sowieso niet opgaan.¹⁷ In internationale arbitrages met de plaats van arbitrage in Nederland kan dit derhalve tot een impasse leiden indien partijen interpretatie zijn overeengekomen krachtens het toepasselijk arbitragereglement (vgl. bijvoorbeeld art. 37 UNCITRAL Arbitration Rules (2013) en art. 36 ICC Arbitration Rules (2017)).¹⁸ De Nederlandse

9 Ten onrechte anders het scheidsgerecht in *Wintershall A.G. c.s./The Government of Qatar* in zijn arbitraal eindvonnis van 5 februari 1988: 'There is no provision in the Netherlands Arbitration Act 1986, expressly excluding the parties from agreeing to an interpretation and their agreement under UNCITRAL Art. 35 is, in the Tribunal's opinion, controlling.' Aangezien het scheidsgerecht echter toch niet helemaal zeker was van zijn zaak, benoemt het de interpretatie van het gedeeltelijk eindvonnis eveneens als een aanvullend vonnis dat deel uitmaakt van het gewezen eindvonnis: 'The Tribunal hereby incorporates into and makes part of this Final Award its interpretation of the Partial Award and/or additional award, issued today's date.' Zie A.J. van den Berg (ed.), *Yearbook Commercial Arbitration*, ICCA & Kluwer Law International 1990, Volume XV, p. 30-53.

10 Vgl. G.J. Meijer, *T&C Burgerlijke Rechtsvordering* (online, bijgewerkt 1 januari 2018), art. 1058 Rv, aant. 2d; P. Sanders, *Het Nederlandse arbitragerecht – nationaal en internationaal*, Deventer: Kluwer 2001 (hierna: Sanders 2001), VII-D onder 1, p. 212; H.J. Snijders, *Nederlands Arbitragerecht*, Deventer: Wolters Kluwer 2018 (hierna: Snijders 2018), art. 1058 Rv, aant. 2 en art. 1060 Rv, aant. 4.

11 In het vervolg van dit artikel zal ik de nederlegging van het arbitraal vonnis buiten beschouwing laten.

12 Vgl. G.J. Meijer, *T&C Burgerlijke Rechtsvordering* (online, bijgewerkt 1 januari 2018), art. 1058 Rv, aant. 2e: 'Uit art. 1058 lid 3 kan worden afgeleid dat de interpretatie van een arbitraal vonnis door het scheidsgerecht niet mogelijk is, althans niet nadat het laatste eindvonnis is nedergelegd.'

13 Vgl. in iets andere bewoordingen ook Snijders 2018, art. 1058 Rv, aant. 2: 'Iets anders is dat wel gewicht kan toekomen aan de interpretatie die een scheidsgerecht tijdens een arbitrale procedure aan een eerder vonnis van zichzelf geeft.' Zie ook Rb. Den Haag 10 mei 2011, ECLI:NL:RBSGR:2011:BQ6165, r.o. 4.44: '(...) De rechtbank merkt hierbij nog op dat het enkele feit dat de Nederlandse wetgever geen afzonderlijke interpretatieprocedure heeft gewild, omdat de opdracht van arbiters eindigt met het depot van het eindvonnis (art. 1058, lid 2, Rv), er geenszins aan in de weg staat om belang toe te kennen aan de uitleg aan een arbitraal vonnis die het betrokken scheidsgerecht geeft zolang de arbitrage nog loopt. (...)'

14 Mij dunkt dat – gezien ook de woordkeuze van 'wordt geacht' – dit een onweerlegbaar wettelijk vermoeden is. Zie over onweerlegbare wettelijke vermoedens Pitlo/Rutgers & Krans 2014, *Bewijs*, nr. 41 en *Asser Proceurecht/Asser 3* 2017/299. Vgl. ook reeds mijn artikel 'De nieuwe arbitragewet bezien vanuit het perspectief van de gewone rechter', *TCR* 2014/4, p. 109, voetnoot 69. Zie ook G.J. Meijer, *T&C Burgerlijke Rechtsvordering* (online, bijgewerkt 1 januari 2018), art. 1058 Rv, aant. 1c. Anders: Hof Amsterdam 19 november 2019, ECLI:NL:GHAMS:2019:4121, r.o. 4.4 en ook af te leiden uit Hof Arnhem-Leeuwarden 8 oktober 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:8203, r.o. 4.2.

15 Zie Meijer & Van Mierlo, *Parl. Gesch. Arbitragewet 2015*, Nota van Wijziging (2015), art. 1058 Rv, § 1.56.5, p. 120: 'Om die reden is gekozen voor een termijn van vier weken na dagtekening van het vonnis. Pas op dat moment geldt het vonnis als verzonden (1058, lid 2 (nieuw)) en eindigt de opdracht van het scheidsgerecht (1058, lid 3 (nieuw)).'

16 Born 2014, § 24.04, [B], p. 3142-3143, [C], p. 3148; J. Paulsson & G. Petrochilos, *UNCITRAL Arbitration*, Wolters Kluwer 2017, p. 337 (hierna: Paulsson & Petrochilos 2017); J. Waincymer, *Procedure and Evidence in International Arbitration*, Wolters Kluwer 2012, § 16.15.1, p. 1338 (hierna: Waincymer 2012). Zie over 'inherent and implied powers' van een scheidsgerecht ook International Law Association, Committee on International Commercial Arbitration, Resolution No.4/2016, en het 'Report on Inherent and Implied Powers of Arbitral Tribunals by the Committee on International Commercial Arbitration' van 2014.

17 Vgl. International Law Association, Resolution No.4/2016, International Commercial Arbitration: '9. Inherent powers are powers that would be expected to exist absent the clearest agreement, or provision of the lex arbitri, to the contrary.' Cursivering toegevoegd.

18 Zie bijvoorbeeld *Wintershall A.G. c.s./The Government of Qatar* (zie ook voetnoot 9), een arbitrage te Den Haag waarop de UNCITRAL Arbitration Rules van toepassing waren en waar interpretatie was verzocht. In deze arbitrage heeft het scheidsgerecht uiteindelijk wel interpretatie toegestaan, maar het betrof een gedeeltelijk arbitraal eindvonnis (de opdracht van het scheidsgerecht was dus nog niet beëindigd) en het scheidsgerecht noemt het zowel een interpretatie als een aanvulling.

arbitragewet vormt op dit punt immers dwingend recht¹⁹ en de wet gaat dan ingevolge art. 1036 lid 1 Rv voor op de overeenkomst tussen partijen.

Over een mogelijkheid tot interpretatie van een arbitraal vonnis zijn de meningen in Nederland verdeeld. Sanders meende dat er terecht geen mogelijkheid van interpretatie is opgenomen in de arbitragewet, en geeft als bezwaar de heropening van het geding en zodoende wellicht de herziening van het arbitraal vonnis.²⁰ Van den Berg vindt een aparte bepaling voor interpretatie in de arbitragewet evenmin gerechtvaardigd; hij is daarentegen voorstander van liberalisering van art. 1058 lid 3 Rv (einde van de opdracht van het scheidsrecht), zodanig dat partijen wel de mogelijkheid hebben interpretatie overeen te komen.²¹ Reeds bij de totstandkoming van de oude arbitragewet (1986) heeft hij zulks bepleit,²² evenals in de Voorstellen Van den Berg voor de huidige arbitragewet (2015).²³ In zijn voorstel konden partijen in art. 1058 Rv een ander tijdstip van beëindiging van de opdracht van het scheidsrecht overeenkomen als gevolg waarvan interpretatie mogelijk zou worden. De wetgever heeft dat voorstel niet overgenomen, noch in de oude arbitragewet (1986)²⁴ noch in de nieuwe arbitragewet (2015).²⁵ Een gemiste kans naar mijn mening. Gezien de genoemde impasse die zou kunnen ontstaan bij het toepasbaar verklaren van een arbitragereglement dat voorziet in interpretatie en ook om de aansluiting met buitenlandse wetgeving te houden, verdient het de voorkeur de mogelijkheid van interpretatie van arbitrale vonnissen wettelijk te regelen, zodanig dat partijen het – evenals in de UNCITRAL Model Law – kunnen overeenkomen. Verdedigd kan worden dat partijen juist zijn gediend met een mogelijkheid van interpretatie bij het scheidsrecht dat het arbitraal vonnis heeft gewezen, temeer nu in arbitrage in de regel minder rechtsmiddelen openstaan en, voor zover deze openstaan, slechts op zeer beperkte gronden. Ik zal in deze bijdrage graag een voorzet willen geven voor een wetsvoorstel voor interpretatie van een arbitraal vonnis. Dit artikel dat voor-

ziet in interpretatie, zou na de verbetering van art. 1060 Rv kunnen worden geplaatst als art. 1060a Rv.

3. Wanneer is interpretatie mogelijk?

Wanneer is een verzoek tot interpretatie mogelijk? De meeste arbitragewetten of arbitragereglementen waarin de mogelijkheid tot interpretatie is opgenomen, bieden daarvoor geen houvast of aanwijzingen. De UNCITRAL Model Law spreekt slechts van ‘an interpretation of a specific point or part of the award’.²⁶ Algemeen wordt in de internationale arbitrageliteratuur wel aangenomen dat sprake moet zijn van een dubbelzinnigheid in het arbitraal vonnis die uitleg c.q. verduidelijking behoeft.²⁷ Ik zou zelf willen aannemen dat interpretatie mogelijk is indien het arbitraal vonnis een ‘onduidelijkheid’²⁸ bevat.²⁹ Ik zal dat aan de hand van drie – overigens niet limitatieve – voorbeelden toelichten. Een eerste voorbeeld van een onduidelijkheid is een dubbelzinnigheid. Een tweede voorbeeld van een onduidelijkheid is een tegenstrijdigheid in het arbitraal vonnis (bijvoorbeeld tussen de overwegingen en het dictum) waarbij onduidelijk is (op grond van het arbitraal vonnis en de processtukken) wat het juiste is.³⁰ Een derde voorbeeld is het geval waarin duidelijk sprake is van een vergissing, maar niet of minder duidelijk is wat het scheidsrecht voor ogen had (bijvoor-

19 De bepaling kent immers niet de zinsnede ‘tenzij de partij anders zijn overeengekomen’ of ‘de partijen kunnen bij overeenkomst van het bepaalde afwijken’. Zie Meijer & Van Mierlo, *Parl. Gesch. Arbitragewet 2015*, MvT (2015), p. 21.
 20 Sanders 2001, V-L onder 4, p. 163-164.
 21 Van den Berg 1984, *TvA 1984/6* (p. 206); A.J. van den Berg, *Hoe gastvrij is Nederland voor de internationale arbitrage*, Rede EUR, Deventer: Kluwer 1990, p. 20-22.
 22 A.J. van den Berg 1984, *TvA 1984/6*, p. 206.
 23 Zie ook Meijer & Van Mierlo, *Parl. Gesch. Arbitragewet 2015*, Toelichting bij Voorstellen Van den Berg (2006), art. 1058 Rv, § II.59.3, p. 492 en 494. In zijn voorstel zou aan art. 1058 lid 3 Rv de zinsnede worden toegevoegd: ‘tenzij de partijen een ander tijdstip van beëindiging van de opdracht zijn overeengekomen.’
 24 In de MvA (1986) onderschrijft de minister de bezwaren tegen een mogelijkheid tot interpretatie die ter sprake waren gekomen tijdens de UNCITRAL-vergadering over de UNCITRAL Model law, waar is opgemerkt dat partijen onder het mom van een verzoek tot interpretatie mogelijk de procedure weer proberen te heropen. Zie Meijer & Van Mierlo, *Parl. Gesch. Arbitragewet 2015*, MvA (1986), art. 1058 Rv, § III.40.5, p. 741-742.
 25 In de huidige arbitragewet is hieromtrent zelfs geen toelichting opgenomen. Anders doet wellicht vermoeden de MvT bij art. 1060 Rv waarin staat dat ook ‘interpretatievonnissen’ (naast tussenvonnissen en aanvullende vonnissen) zich voor verbetering lenen, maar dit lijkt mij op een vergissing te berusten. Zie Meijer & Van Mierlo, *Parl. Gesch. Arbitragewet 2015*, MvT (2015), art. 1060 Rv, § 1.58.3, p. 124.

26 Deze beperking – ten opzichte van art. 37 lid 1 UNCITRAL Arbitration Rules – is in de UNCITRAL Model Law opgenomen om mogelijk misbruik en vertraging te voorkomen maar beoogde geen substantiële wijziging ten opzichte van art. 37 UNCITRAL Arbitration Rules. Zie H.M. Holtzmann & J.E. Neuhaus, *A guide to The Uncitral Model Law on International Commercial Arbitration: legislative history and commentary*, Den Haag 1989, p. 890 (hierna: Holtzmann & Neuhaus 1989).
 27 Vgl. bijvoorbeeld Born 2014, § 24.04, p. 3144; Paulsson & Petrochilos 2018, p. 338, § 2; Waincymer 2012, § 16.15.2, p. 1339-1340; D. Caron & L. Caplan, *The UNCITRAL Arbitration Rules: A Commentary*, OUP 2013, 2nd ed., p. 802 (hierna: Caron & Caplan 2013); J. Savage & E. Gaillard, *Fouchard, Gaillard, Goldman on International Commercial Arbitration*, Kluwer Law International 1999, § 1415 (hierna: Savage & Gaillard 1999).
 28 Zie ook § 8 hoe mijn voorstel luidt voor art. 1060a lid 1 Rv.
 29 Zie voor een concreet voorbeeld een ICC-arbitrage (zaaknr. 10172, Addendum van juni 2000), waar het scheidsrecht was gevraagd uitleg te geven over welke vorderingen het zich precies bevoegd had verklaard en welke vorderingen nu juist aan het scheidsrecht in een parallelle procedure werden overgelaten (ICC International Court of Arbitration Bulletin Vol. 13/No. 1, 2002, Extracts from ICC Addenda and Decisions on the Correction and Interpretation of Arbitral Awards, p. 79-81). Een ander voorbeeld betreft ICSID-case no. Arb/98/4, 8 december 2000 (*Wena hotels Ltd./Arab Republic of Egypt*), waar Wena het scheidsrecht o.a. de vraag van uitleg over zijn arbitraal vonnis voorlegde ‘whether the expropriation constituted a total and permanent deprivation’ (onderstreping toegevoegd). Het scheidsrecht heeft dit vervolgens met een interpretatie van het arbitraal vonnis bevestigend beantwoord. Zie <https://www.italaw.com/sites/default/files/case-documents/ita0904.pdf>.
 30 Vgl. HR 19 april 2019, ECLI:NL:HR:2019:580 (*VGZ/Curator*), *NJ* 2019/186, waarin een dwangsom van € 50.000 was gevorderd, tot een maximum van € 1.000.000. Het gerechtshof zegt in de overwegingen de dwangsom ambtshalve te zullen *matigen*, terwijl in het dictum een dwangsom wordt opgelegd van € 50.000 (zoals gevorderd), tot een maximum van € 5.000.000 (een vijfvoud van het gevorderde). Volgens de Hoge Raad is dit geen kennelijke fout die kan worden verbeterd aangezien voor partijen en derden niet kenbaar is of de fout is gelegen in het dictum of in de rechts-overwegingen. Naar mijn mening zou deze onduidelijkheid wel voor interpretatie in aanmerking kunnen komen.

beeld bij het ontbreken van zinsdelen³¹ of (ook) bij een tegenstrijdigheid). In deze gevallen is veelal *geen* sprake van een kennelijke fout in de zin van art. 1060 Rv. Immers, daarvoor geldt als criterium dat voor partijen en derden op het eerste gezicht duidelijk is waarin de fout is gelegen en is dus buiten twijfel wat het scheidsrecht voor ogen had.³² De vraag of iets een kennelijke fout is en wat er eigenlijk had moeten staan, loopt daarbij in elkaar over (zie anders bij interpretatie § 4). Bij interpretatie is het juist onduidelijk wat er moet staan of wat is bedoeld door het scheidsrecht. Eerst na vaststelling van een onduidelijkheid, komt aan de orde – door uitleg van het scheidsrecht zelf – wat er had moeten staan (zie § 4). Zo bezien vormt de interpretatie van het arbitraal vonnis dus ook een aanvulling op de mogelijkheid tot verbetering en reikt deze in bepaalde gevallen ook verder dan de mogelijkheid tot verbetering op de voet van art. 1060 Rv. Voorts wordt bij verbetering daadwerkelijk wat aan het arbitraal vonnis gewijzigd (zij het iets wat reeds kenbaar is en zoals het scheidsrecht het eigenlijk had bedoeld), terwijl het bij een interpretatie slechts gaat om een verduidelijking van het arbitraal vonnis. Aldus bezien reikt de interpretatie weer minder ver in de toepassing, maar kan een uitleg van een onduidelijkheid wel leiden tot vervolgstappen, i.e. een verzoek tot verbetering en/of aanvulling van het arbitraal vonnis.³³ De scheidslijn tussen verbetering en interpretatie zal wellicht niet altijd zo scherp zijn te trekken. Zo heeft de Hoge Raad (meermaals) ambtshalve³⁴ een eigen arrest verbeterd (op de voet van art. 31 Rv) omdat de tekst van het arrest afwijkend was van de in de raadkamer vastgestelde tekst.³⁵ Deze verbetering – van (volgens de Hoge Raad) een zich voor eenvoudig herstel lenende fout – kwam eigenlijk neer op een ambtshalve interpretatie.³⁶ Voor partijen was immers niet kenbaar (vgl. het criterium voor verbetering zoals hierboven benoemd) dat er een afwijking bestond tussen de uitspraak en het in de raad-

kamer beraadslaagde en zij konden ook niet uit de uitspraak zelf afleiden dat sprake was van een kennelijke fout.

Het verschil tussen interpretatie en aanvulling op de voet van art. 1061 Rv is erin gelegen dat aanvulling slechts mogelijk is bij een nalaten te beslissen op een (tegen)vordering (geen motivering; geen beslissing). Bij aanvulling wordt het arbitraal vonnis – zoals uit de bewoordingen van het middel zelf al blijkt – aangevuld, dit in tegenstelling tot interpretatie waar slechts een verduidelijking van het arbitraal vonnis volgt. Een voorbeeld waarin aanvulling van het arbitraal vonnis niet mogelijk is, maar interpretatie wel zou kunnen, is als wel op een vordering wordt beslist maar onduidelijk is wat het scheidsrecht precies heeft bedoeld. Ook bij aanvulling en interpretatie zal de scheidslijn niet altijd even scherp zijn. Zo staat de Hoge Raad aanvulling van een uitspraak (op de voet van art. 32 Rv) toe als het dictum de zinsnede ‘wijst af het meer of anders gevorderde of verzochte’ bevat, maar de rechter tot de conclusie komt dat hij daarbij een (deel van de) vordering of een (deel van het) verzoek over het hoofd heeft gezien en die afwijzing daarop dan ook geen betrekking heeft.³⁷ De rechter (of het scheidsrecht) (aan wie aanvulling wordt verzocht) zal in dergelijke gevallen bij zichzelf te rade gaan wat hij eigenlijk had bedoeld: de vordering (of het verzoek) inderdaad af te wijzen of toch toe te wijzen. Bij toewijzing kan de uitspraak (de motivering en het dictum) worden aangevuld. Ik zelf verdedig overigens dat aanvulling van het arbitraal vonnis ook mogelijk is als slechts de motivering (geheel) ontbreekt ten aanzien van de toe- of afwijzing van de (tegen)vordering in het dictum (geen motivering; wel beslissing).³⁸ Een gebrekkige motivering (althans een motivering die niet op een lijn is stellen met het geheel ontbreken van een motivering)³⁹ komt naar mijn mening niet voor aanvulling in aanmerking, maar interpretatie daarvan zou dus wel mogelijk zijn indien die motivering een onduidelijkheid bevat.

4. Maatstaf voor interpretatie

Wat zou de maatstaf voor uitleg door het scheidsrecht van (een onduidelijkheid in) zijn arbitraal vonnis moeten zijn? Deze vraag valt in twee deelvragen uiteen: (i) hoe moet worden vastgesteld of inderdaad sprake is van een onduidelijkheid (zie § 4.b), en als eenmaal is vastgesteld dat daarvan sprake is, (ii) hoe moet de onduidelijkheid dan door het scheidsrecht worden uitgelegd (zie § 4.c)? De vraag of sprake is van een onduidelijkheid zal op zichzelf weer moeten geschieden door uitleg (zie § 4.a).⁴⁰

31 Vgl. voor een voorbeeld HR 11 oktober 2019, ECLI:NL:HR:2019:1577 (*ING Bank/Cliënt*), waar de Hoge Raad ambtshalve zijn eigen arrest heeft verbeterd (op de voet van art. 31 Rv) wegens het wegvallen van een aantal woorden ('(...)n verlangd dat zij kennisneemt van de inhoud van de'). Zie ook HR 27 mei 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ6220 (*Marigot c.s./Inter Access Groep*), NJ 2011/336 en HR 17 februari 2017, ECLI:NL:HR:2017:277 (*Verzoeker/Aventura*).

32 Van Mierlo/Bart, *Parl. Gesch. Burg. Procesrecht 2002*, MvT, art. 31 Rv, p. 176 en bijv. HR 19 juli 2019, ECLI:NL:HR:2019:1279 (*Verzoeker(s)/Recalcico c.s.*), r.o. 5.3.2 en HR 19 april 2019, ECLI:NL:HR:2019:580 (*VGZ/Curator*), NJ 2019/186, r.o. 3.5 (zie ook voetnoot 30).

33 Een ander voorbeeld dat volgens de Hoge Raad niet voor verbetering in aanmerking komt, maar mijns inziens wel voor interpretatie is het geval dat een bruto veroordeling was gevorderd, maar uit het vonnis niet valt af te leiden of de uiteindelijke veroordeling bruto dan wel netto was (HR 17 december 1999, ECLI:NL:HR:1999:AA3878 (*Thuiszorg/Plum*), NJ 2000/171). Eerst achteraf – na het herstellvonnis van de rechtbank – werd duidelijk wat de rechtbank had bedoeld; reden waarom dit vooraf niet als kennelijke verbeterbare fout was aan te merken.

34 Verbetering van kennelijke fouten is – in tegenstelling tot aanvulling of interpretatie – ook ambtshalve (ofwel: uit eigen beweging) mogelijk (zie art. 31 lid 1 Rv en art. 1060 lid 4 Rv).

35 Zie HR 13 februari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO4601 (*ABN AMRO en ING/Zanders q.q. en Berghs q.q.*), NJ 2004/459, *JBPr* 2005/6, m.nt. I.P.M. van den Nieuwendijk. Zie ook HR 27 mei 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ6220 (*Marigot c.s./Inter Access Groep*), HR 17 februari 2017, ECLI:NL:HR:2017:277 (*Verzoeker/Aventura*) en HR 19 april 2019, ECLI:NL:HR:2019:580 (*VGZ/Curator*), NJ 2019/186.

36 Zie mijn annotatie bij deze uitspraak in *JBPr* 2005/6, § 9.

37 HR 10 april 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH2465 (*Teeuwe/Trijber*), NJ 2009/183, *JBPr* 2009/25, m.nt. I.P.M. van den Nieuwendijk.

38 Van den Nieuwendijk 2002, p. 6 en meer in het bijzonder Van den Nieuwendijk 2012, p. 237-239.

39 Zie HR 9 januari 2004, ECLI:NL:HR:2004:AK8380 (*Nannini/SFT Bank*), NJ 2005/190, r.o. 3.5.2, m.nt. H.J. Snijders, *JBPr* 2004/31, m.nt. I.P.M. van den Nieuwendijk en HR 22 december 2006, ECLI:NL:HR:2006:AZ1593 (*Kers/Rijpma*), NJ 2008/4, r.o. 3.3, m.nt. H.J. Snijders, *JBPr* 2007/35, m.nt. I.P.M. van den Nieuwendijk.

40 Net zoals door uitleg moet geschieden of sprake is van (i) een kennelijke fout zoals bedoeld in art. 1060 lid 1 Rv of (ii) het nalaten te beslissen op een (tegen)vordering zoals bedoeld in art. 1061 lid 1 Rv.

4.1 **Uitleg algemeen**

De methode van uitleg verschilt al naar gelang het object van uitleg. Het object betreft thans het door het scheidsgerecht gewezen arbitraal vonnis.⁴¹ De methode van uitleg voor een arbitraal vonnis – zo dunkt mij – zal niet anders zijn dan van een rechterlijk vonnis, met dien verstande dat de uitleg hier geschiedt door het scheidsgerecht zélf dat het arbitraal vonnis heeft gewezen. Dat maakt wel degelijk een verschil want hier komt in ieder geval een subjectief element om de hoek kijken. Een arbitraal vonnis kan worden gezien als een – zij het een bijzondere – eenzijdig gerichte rechtshandeling, namelijk een rechtshandeling van het scheidsgerecht gericht tot de procespartijen. Voor de uitleg van een rechterlijke uitspraak wordt onderscheid gemaakt tussen de objectieve leer en de subjectieve leer. Volgens de objectieve leer gaat het erom wat partijen in redelijkheid hebben mogen begrijpen (het gaat dan uiteindelijk niet om de interne bedoeling van de rechter)⁴² en volgens de subjectieve leer gaat het wel erom de bedoeling vast te stellen (te reconstrueren) van de rechter die de beslissing gaf. Met Bakels en Snijders ben ik van mening dat de wilsvertrouwensleer, zoals neergelegd in art. 3:33 BW en art. 3:35 BW, een rol kan spelen in de uitleg van (arbitrale) vonnissen.⁴³ In een notendop: wat heeft het scheidsgerecht beoogd te beslissen (wil) en wat hebben partijen daarvan mogen verwachten (vertrouwen). Krachtens art. 3:59 BW is de wilsvertrouwensleer ook buiten het vermogensrecht van toepassing, zij het dat voorzichtigheid is geboden bij de toepassing op het burgerlijk procesrecht.⁴⁴ Beslissend is de wil zoals die door de verklaring is geopenbaard, met daarop de correctie van de vertrouwensleer. Met toepassing van de wilsvertrouwensleer komen de objectieve en subjectieve leer voor uitleg van uitspraken – als hierboven genoemd – samen.⁴⁵ Snijders en Bakels verdedigen ten aanzien van rechterlijke uitspraken (samengevat in eigen bewoordingen) dat de rechter een uitspraak naar redelijkheid zal dienen uit te leggen aan de hand van de *bewoordingen* (zoals die begrepen mochten of behoorden te worden), in hun *onderlinge samenhang* beschouwd en in het licht van het *gevoerde processuele debat* (gewisselde processtukken), mede gelet op de *systematiek* van de desbetreffende uit-

spraak.⁴⁶ Verder is vaste rechtspraak dat het dictum moet worden uitgelegd, in het licht en met inachtneming, van de overwegingen die tot de beslissing hebben geleid.⁴⁷ In geval van een discrepantie tussen de overwegingen en het dictum in een uitspraak zal het afhangen van de omstandigheden van het geval of het dictum dan wel de overwegingen prevaleren. Een en ander zal weer door uitleg moeten worden vastgesteld.⁴⁸ Voorts is vaste rechtspraak dat voor de uitleg van een veroordeling doel en strekking van de veroordeling tot richtsnoer moeten worden genomen, in dier voege dat de veroordeling niet verder strekt dan tot het bereiken van het daarmee beoogde doel. Geringe afwijkingen van de letterlijke tekst zijn toelaatbaar, mits zij blijven binnen de door het doel en de strekking van de veroordeling getrokken grenzen. Het staat de rechter vrij bij zijn uitleg maatstaven van redelijkheid en billijkheid te hanteren.⁴⁹ Tot slot geldt dat als partijen over de uitleg van een (arbitraal) vonnis van mening verschillen, de rechter ter zake wel zelfstandig een oordeel mag geven en hij niet aan de standpunten van partijen ter zake is gebonden.⁵⁰

Al het vorenstaande zou ook kunnen worden toegepast op de interpretatie van een arbitraal vonnis door een scheidsgerecht. Omdat het in dit artikel gaat om de uitleg door het scheidsgerecht dat het arbitraal vonnis zélf heeft gewezen, bepaalt dit wel mede de wijze waarop met name de wilsvertrouwensleer wordt ingevuld of toegepast (zie infra § 4.b en § 4.c). Ik kom daarbij tot de volgende conclusies.

4.2 **Hoe moet het scheidsgerecht vaststellen of sprake is van een onduidelijkheid?**

In geval van een verzoek tot interpretatie, zal het scheidsgerecht uiteindelijk – voor zover mogelijk⁵¹ – objectief moeten bezien of sprake is van een onduidelijkheid.⁵² Het scheidsgerecht zal de vraag of sprake is van een onduidelijkheid naar redelijkheid dienen uit te leggen aan de hand van de bewoordingen van het arbitraal vonnis, in hun onderlinge samenhang beschouwd en in het licht van het ge-

41 H.J. Snijders, 'Uitleg van rechterlijke uitspraken', *WPNR* 2007/6709 (hierna: Snijders 2007), p. 433-434, maakt voor het object van uitleg nog een opsplitsing in wat hij noemt de essentialia van een rechterlijke uitspraak: (i) de vaststelling van de inhoud van de rechtsbetrekking tussen partijen, (ii) het dictum en (iii) de aan een en ander ten grondslag liggende expliciete en impliciete rechtsbeslissingen (beslissingen inzake objectief recht).
 42 Snijders 2007, p. 435: 'Het gaat erom wat als bedoeling van de rechter, redelijkerwijs kenbaar is naar buiten toe.'
 43 Snijders 2007, p. 434-436 en A-G Bakels, in zijn conclusie (nr. 2.37) vóór HR 23 januari 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2553 (*Kruidvat en TME/Lancôme c.s.*), *NJ* 2000/544. Bakels en Snijders nemen dit aan voor de uitleg van rechterlijke uitspraken, maar voor een arbitraal vonnis geldt dat naar mijn mening niet anders.
 44 Vgl. Snijders 2007, p. 434; A-G Bakels in zijn hiervoor genoemde conclusie (nr. 2.37).
 45 Vgl. Snijders 2007, p. 435. Anders Bakels, die meent dat de objectieve opvatting het best past bij de wilsvertrouwensleer; zie zijn hiervoor genoemde conclusie (nr. 2.37). Zie ook F. Bakels, 'Totstandkoming en uitleg van uitspraken van de Hoge Raad', *Ars Aequi* 2015, p. 930, waarin hij schrijft dat elke rechterlijke uitspraak dient te worden uitgelegd naar objectieve maatstaven.

46 Vgl. Snijders 2007, p. 434 en 436 en A-G Bakels, in zijn hiervoor genoemde conclusie (nr. 2.44).
 47 Vgl. bijvoorbeeld HR 23 januari 1998, ECLI:NL:HR:1998:ZC2553 (*Kruidvat en TME/Lancôme c.s.*), *NJ* 2000/544, r.o. 3.5. Zie specifiek ten aanzien van een arbitraal vonnis o.a.: Hof 's-Hertogenbosch 24 mei 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:2046, *TvA* 2016/75, r.o. 6.7.4; Hof Den Haag 1 maart 2011, ECLI:NL:GHSGR:2011:BP6845, r.o. 10; Hof 's-Hertogenbosch 12 oktober 2010, ECLI:NL:GHSHE:2010:B00185, r.o. 3.3; Hof Den Haag 3 december 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:3157, r.o. 41.
 48 Vgl. HR 19 april 2019, ECLI:NL:HR:2019:580 (*VGZ/Curator*), *NJ* 2019/186, r.o. 3.5: '(...) Nu het dictum dient te worden uitgelegd in het licht van de overwegingen waarop het berust, kan niet op voorhand worden gezegd dat aan de tekst van het dictum voorrang toekomt.'
 49 HR 20 mei 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC1367 (*Van Weezenbeek/Het Financieele Dagblad*), *NJ* 1994/652.
 50 HR 3 januari 1997, ECLI:NL:HR:1997:ZC2240 (*PBS/Diepgroond*), *NJ* 1998/127, r.o. 3.6. Zie ook Hof Den Haag 3 december 2019, ECLI:NL:GHDHA:2019:3157, r.o. 41.
 51 Overigens is een subjectief element bij de uitlegvraag in de door mij genoemde gevallen altijd aanwezig nu het scheidsgerecht het uit te leggen arbitraal vonnis zélf heeft gewezen. Het scheidsgerecht zal dus eerst altijd even nagaan wat het zelf eigenlijk had bedoeld.
 52 Vgl. voor de vraag of sprake is van een kennelijke fout in een rechterlijke uitspraak: 'Criterium is of voor partijen en derden direct duidelijk is dat van een vergissing sprake is'. Van Mierlo/Bart, *Parl. Gesch. Burg. Procesrecht* 2002, MvT, art. 31 Rv, p. 175.

voerde processuele debat, mede gelet op de systematiek van het desbetreffende arbitraal vonnis. Vraag is of het arbitraal vonnis (althans het deel waarvan interpretatie wordt gevraagd) – mede gelet op het vorenstaande – in redelijkheid door partijen begrepen mocht of behoorde te worden. Indien het antwoord ontkennend luidt, zal het scheidsgerecht zijn arbitraal vonnis (nader) moeten uitleggen, ofwel moeten vaststellen wat zijn interne bedoeling was ten aanzien van de onduidelijkheid (zie voor dit laatste § 4.c). Bij het vaststellen van de vraag of sprake is van een onduidelijkheid, zal het scheidsgerecht in het oog moeten houden dat interpretatie geen verkapt hoger beroep mag zijn en niet is bedoeld voor nieuwe argumenten of nieuw bewijs.⁵³ Interpretatie van iets wat niet in de procedure aan de orde is geweest of aan de orde had moeten komen, is (dus) logischerwijs niet toegelaten. Voorts moet de onduidelijkheid te wijten zijn aan het scheidsgerecht. Als de onduidelijkheid al zat in het partijdebat, dan zal het scheidsgerecht niet anders hebben kunnen doen dan van die onduidelijkheid uitgaan en is interpretatie daarvan niet mogelijk. Partijen hebben dan ook niet (in objectieve zin) mogen verwachten dat het arbitraal vonnis op dat punt duidelijk was. Als men in die gevallen interpretatie zou toelaten, dan zou dat een voortzetting van de arbitrage zijn en daarvoor is interpretatie niet bedoeld. Als geen echte onduidelijkheid in het arbitraal vonnis voorkomt waarvan verduidelijking nodig is, dan zal een scheidsgerecht het verzoek tot interpretatie afwijzen (zie ook § 8).

4.3 Hoe moet het scheidsgerecht de onduidelijkheid uitleggen?

Na de vaststelling dat sprake is van een onduidelijkheid, zal het scheidsgerecht de onduidelijkheid moeten uitleggen. Het scheidsgerecht dat het arbitraal vonnis heeft gewezen, kan logischerwijs als geen ander vaststellen wat werkelijk is bedoeld (subjectieve uitleg). Ondanks deze subjectieve uitleg bij het uitleggen van de onduidelijkheid, zal het scheidsgerecht echter wel zoveel mogelijk moeten aanknopen bij de objectieve criteria zoals zojuist onder § 4.b benoemd. Het scheidsgerecht mag zijn arbitraal vonnis slechts verduidelijken (binnen de grenzen van de rechtsstrijd) en niet heroverwegen, wijzigen of eigen fouten herstellen.⁵⁴ De interpretatie mag dus niet tot een andere uitkomst van de zaak leiden en niet tornen aan het gezag van gewijsde van het arbitraal vonnis (vgl. art. 1059 Rv), zoals dit het scheidsgerecht oorspronkelijk voor ogen stond. Met andere woorden: interpretatie mag niet de in het arbitraal vonnis vastgestelde rechtsbetrekking(en) in geschil uitbreiden, beperken of wijzigen, althans niet anders dan het scheidsgerecht in eerste instantie had bedoeld.⁵⁵ Alsdan worden partijen ook niet in hun belangen geschaad.

5. Voor interpretatie vatbare (delen van) arbitrale vonnissen

Voor arbitrale vonnissen gelden dezelfde onderscheidingen als voor vonnissen van de overheidsrechter. Ingevolge art. 1049 lid 1 Rv kan het scheidsgerecht een geheel of gedeeltelijk arbitraal eindvonnis dan wel een arbitraal tussenvonnis wijzen. Naast de in art. 1049 Rv genoemde arbitrale vonnissen, kent de arbitragewet nog het arbitraal ‘verstekvonnis’ (art. 1043a Rv), het arbitraal kortgedingvonnis (art. 1043b lid 2 Rv), een arbitraal tussenvonnis houdende een voorlopige voorziening tijdens het arbitraal geding ten gronde (art. 1043b lid 1 Rv), het aanvullend arbitraal vonnis (art. 1061 leden 1 en 4 Rv), het ‘verbeterde arbitraal vonnis’ (art. 1060 lid 6 Rv), het ‘plaatsvervangende arbitraal vonnis’ na remission (art. 1065a lid 3 Rv), het arbitraal vonnis houdende een vergelijk tussen partijen (ofwel het schikkingsvonnis) (art. 1069 lid 1 Rv) en het arbitraal vonnis gewezen in arbitraal hoger beroep. Evenals voor verbetering en aanvulling, zou ik willen aannemen dat alle soorten arbitrale vonnissen voor interpretatie in aanmerking zouden moeten komen.⁵⁶ Onder het thans geldende recht echter zal interpretatie (door het scheidsgerecht dat het arbitraal vonnis heeft gewezen) in beginsel slechts mogelijk zijn van een arbitraal tussenvonnis of gedeeltelijk arbitraal eindvonnis, ervan uitgaande dat in die gevallen de opdracht van het scheidsgerecht nog niet zal zijn geëindigd (zie § 2). Interpretatie van een arbitraal eindvonnis is slechts mogelijk tot het einde van de opdracht van het scheidsgerecht (i.e. tot vier weken na dagtekening van het arbitraal eindvonnis) (zie § 2).

Voor interpretatie zouden mijns alle delen van een arbitraal vonnis in aanmerking komen, dit voor zover daarin een onduidelijkheid voorkomt. Zowel in de kop, als de overwegingen of het dictum van het arbitraal vonnis kunnen immers onduidelijkheden voorkomen. Internationaal zien we dat ook wel wordt verdedigd dat alleen het dictum in aanmerking komt voor interpretatie (en dus niet de motivering).⁵⁷ Nu zullen de meeste verzoeken tot interpretatie daarop ook wel zien omdat juist met de executie problemen ontstaan bij een onduidelijk arbitraal vonnis. Niettemin zijn het juist de beslissingen aangaande de rechtsbetrekking in geschil die in de overwegingen staan en die gezag van gewijsde verkrijgen (art. 1059 Rv). Ook daarin kan een onduidelijkheid staan. Uiteraard moet er wel altijd een belang bestaan bij het verzoek tot interpretatie (art. 3:303 BW).

6. Wie kan het initiatief tot interpretatie nemen en wie is bevoegd tot interpretatie

Partijen bij het arbitraal vonnis kunnen een verzoek tot interpretatie doen. Rekening zal wel moeten worden gehouden met veranderingen in de hoedanigheid van pro-

53 Vgl. Caron & Caplan 2013, p. 802 en Paulsson & Petrochilos 2018, p. 338, § 3.

54 Vgl. Born 2014, § 24.04, p. 3142 en Paulsson & Petrochilos 2018, p. 338, § 2.

55 Vgl. J-F Poudret & S. Besson, *Comparative Law of International Arbitration*, Londen: Sweet & Maxwell 2007, 2nd ed., § 764, p. 693-694.

56 Een order daarentegen zal mijns inziens slechts voor informele interpretatie in aanmerking kunnen komen, althans niet volgens de regels die voor interpretatie zouden moeten gelden.

57 Paulsson & Petrochilos 2018, A. § 3, p. 339; Waincymer 2014, p. 1339; Savage & Gaillard 1999, § 1415.

cespartijen. Ook niet-verschenen partijen kunnen een interpretatie van het arbitraal ‘verstekvonnis’ verzoeken. Voor een ambtshalve interpretatie lijkt geen plaats, dit in tegenstelling tot de mogelijkheid van een ambtshalve verbetering. Een interpretatie kan op grond van mijn voorstel ook net iets verder gaan dan slechts het verbeteren van een kennelijke fout. De UNCITRAL Model Law voorziet overigens ook niet in een ambtshalve interpretatie.

Het scheidsgerecht dat bevoegd is om over het verzoek tot interpretatie te beslissen, is het scheidsgerecht dat het arbitraal vonnis heeft gewezen. De mogelijkheid bestaat dat het scheidsgerecht, of een of meer van zijn leden, niet meer bijeen kan komen als het verzoek tot interpretatie wordt gedaan nadat het arbitraal eindvonnis is gewezen. Een oplossing daarvoor zou kunnen zijn de vervanging van leden van het scheidsgerecht overeenkomstig het bepaalde in art. 1030 Rv, al verliest het middel van interpretatie dan wel aan kracht van de uitleg van het arbitraal vonnis door het scheidsgerecht dat dit vonnis zélf heeft gewezen.

7. Termijn voor verzoek tot interpretatie

Op grond van huidig recht, waarbij de interpretatie nog niet wettelijk is geregeld, zal de termijn voor een verzoek tot interpretatie van een arbitraal vonnis gelden zoals overeengekomen door partijen in het arbitragereglement. Het verzoek en de interpretatie zelf kunnen echter slechts uiterlijk geschieden tot het einde van de opdracht van het scheidsgerecht, te weten tot vier weken na dagtekening van het arbitraal eindvonnis (zie § 2).

Op grond van mijn voorstel zal de termijn waarbinnen een verzoek tot interpretatie van het arbitraal vonnis zou moeten worden gedaan, gelijk moeten zijn aan die voor verbetering en aanvulling.⁵⁸ De volgende twee⁵⁹ termijnen zullen dan gelden. (i) Uitgangspunt vormt de tussen partijen overeengekomen termijn. Dit zal veelal een termijn zijn zoals opgenomen in het door partijen van toepassing verklaarde arbitragereglement⁶⁰, maar kan ook een nadere overeenkomst tussen partijen zijn. (ii) Bij gebreke van een overeengekomen termijn, kan een partij tot drie maanden na de dag van verzending van het arbitraal vonnis de interpretatie daarvan verzoeken.⁶¹ Het arbitraal vonnis wordt geacht te

zijn verzonden indien vier weken na de dagtekening van het arbitraal vonnis zijn verstreken (art. 1058 lid 2 Rv).⁶² Aangezien partijen volgens mijn voorstel de interpretatie moeten overeenkomen, zal de wettelijke termijn (sub ii) niet vaak voorkomen.

Een termijn waarbinnen het scheidsgerecht zou moeten beslissen over het verzoek tot interpretatie, zou aan het scheidsgerecht overgelaten kunnen worden, evenals dat bij verbetering en aanvulling het geval is. Dit strookt met art. 1048 Rv waarin is bepaald dat de bepaling van het tijdstip waarop het arbitraal vonnis zal worden gewezen, is voorbehouden aan het scheidsgerecht. Vaak bevatten arbitragereglementen wel een regeling hiervoor.⁶³

8. Procedure tot interpretatie

Op grond van huidig recht, waarbij de interpretatie nog niet wettelijk is geregeld, zal de procedure voor een verzoek tot interpretatie van een arbitraal vonnis gelden zoals overeengekomen door partijen in het arbitragereglement, voor zover een en ander niet in strijd is met dwingend Nederlands recht (art. 1036 lid 1 Rv; zie ook § 2).

Op grond van mijn voorstel zou de procedure tot interpretatie mijns inziens grotendeels gelijk moeten zijn aan die van de procedure tot verbetering.⁶⁴ De procedure tot interpretatie neemt zijn aanvang door een schriftelijk (gemotiveerd) verzoek van een partij.⁶⁵ In mijn voorstel zou dit als volgt in art. 1060a lid 1 Rv kunnen worden opgenomen:

‘Indien tussen partijen overeengekomen, kan een partij binnen de overeengekomen termijn of tot drie maanden na de dag van verzending van het vonnis, het scheidsgerecht schriftelijk verzoeken een onduidelijkheid in het vonnis uit te leggen.’⁶⁶

Van het verzoek tot interpretatie wordt door het scheidsgerecht een afschrift aan de wederpartij gezonden.⁶⁷ In de praktijk zal een partij veelal tegelijkertijd met het verzoek aan het scheidsgerecht ook reeds een afschrift aan de wederpartij zenden. Het scheidsgerecht zal niet op het verzoek tot interpretatie mogen beslissen dan na partijen in de gele-

58 Vgl. art. 1060 leden 1, 2 en 4 Rv en art. 1061 lid 1 Rv. In mijn voorstel zou dit art. 1060a lid 1 Rv worden (zie ook § 8). Zie uitgebreid over de termijn voor een verzoek tot verbetering en/of aanvulling mijn bijdrage ‘Termijnen voor verbetering en aanvulling, mede in het licht van het NAI Arbitragereglement, alsmede aanbevelingen ter voorkoming van kennelijke fouten en nalaten te beslissen’, in: *Going Dutch: ADR in Nederland, in het bijzonder bij het NAI*, red. C.J.M. Klaassen, G.J. Meijer, C.L. Schleijsen, Deventer: Wolters Kluwer 2019, hfdst. 26, p. 621-650 (hierna: Van den Nieuwendijk 2019).

59 Er geldt nog een derde termijn als nederlegging is overeengekomen (vgl. art. 1058 lid 5 Rv; dit lid zal op grond van mijn voorstel moeten worden aangepast, met dien verstande dat art. 1060a Rv moet worden toegevoegd).

60 Zie bijvoorbeeld art. 37 lid 1 UNCITRAL Arbitration Rules en art. 36 lid 2 ICC Arbitration Rules.

61 Met de invoering van de nieuwe arbitragewet zijn alle termijnen zoveel mogelijk gelijk getrokken in verband met de uniformering van het procesrecht. Zie voor art. 1060 en 1061 Rv: Meijer & Van Mierlo, *Parl. Gesch. Arbitragewet 2015*, MvT (2015), art. 1060 Rv, § 1.58.3, p. 124 en art. 1061 Rv, § 1.59.3, p. 126.

62 Zie ook voetnoot 14.

63 Zie art. 37 lid 2 UNCITRAL Arbitration Rules en art. 36 lid 2 ICC Arbitration Rules. Zie ook art. 33 leden 1 en 4 UNCITRAL Model Law.

64 De procedure tot aanvulling verschilt in zoverre van de procedure tot verbetering dat na toewijzing van een verzoek tot aanvulling nog een ‘procedure’ zal volgen over het gevorderde waarover nagelaten is te beslissen, hetgeen uiteindelijk zal resulteren in een toe- of afwijzing van die vordering in een aanvullend arbitraal vonnis (art. 1061 lid 4 Rv). Dit zal zich ook na een toewijzing op een verzoek tot interpretatie niet voordoen, vandaar slechts de vergelijking met de procedure tot verbetering.

65 Vgl. art. 1060 leden 1 en 2 Rv en art. 1061 lid 1 Rv.

66 Dat partijen het in beginsel moeten overeenkomen is overeenkomstig het bepaalde in art. 33 lid 1 (b) van de UNCITRAL Model Law. Met het toepasselijk verklaren van een arbitragereglement zullen partijen, als het arbitragereglement zulks bepaalt, interpretatie zijn overeengekomen. Een andere oplossing kan zijn dat de mogelijkheid van interpretatie standaard is en partijen het kunnen uitsluiten.

67 Vgl. art. 1060 lid 3 Rv en art. 1061 lid 2 Rv. In mijn voorstel zou dit art. 1060a lid 2 Rv worden.

genheid te hebben gesteld zich daarover uit te laten.⁶⁸ In de kennisgeving door het scheidsrecht verzonden, zal eveneens worden opgenomen dat partijen de gelegenheid krijgen zich uit te laten over het verzoek tot interpretatie, de wijze waarop en de termijn waarbinnen zij dat moeten doen. Een scheidsrecht zal zelf naar bevind van zaken – mede afhankelijk van de grootte van het verzoek – een geschikte termijn daarvoor vaststellen (overeenkomstig art. 1036 Rv). Sommige arbitragereglementen voorzien hierin.⁶⁹ Het uitleten van partijen over de interpretatie zal veelal schriftelijk geschieden.

De besluitvorming van de beslissing op het verzoek tot interpretatie (dit kan dus een afwijzing of een toewijzing zijn) zal moeten plaatsvinden overeenkomstig het bepaalde in art. 1057 lid 1 Rv, en dus bij meerderheid van stemmen (als het scheidsrecht uit meer leden bestaat). Ik zou dit uitdrukkelijk in de arbitragewet willen opnemen.⁷⁰ Als het scheidsrecht oordeelt dat geen sprake is van een onduidelijkheid, dan wordt de afwijzing schriftelijk aan partijen medegedeeld.⁷¹ De motivering zal summier kunnen zijn. Overigens kan een ruim gemotiveerde afwijzing van een verzoek tot interpretatie nog wel eens gezien worden als een interpretatie. Als het scheidsrecht oordeelt dat inderdaad sprake is van een onduidelijkheid, dan zal het wel verplicht zijn tot interpretatie, tenzij het verzoek op andere gronden strandt (zoals een gebrek aan belang).⁷² Vervolgens zal het scheidsrecht de interpretatie in een apart ondertekend stuk zetten, welk stuk geacht wordt deel uit te maken van het arbitraal vonnis.⁷³ Een motivering acht ik ook op dit punt wenselijk, maar deze zal veelal vanzelfsprekend zijn als de onduidelijkheid wordt 'uitgelegd'.⁷⁴ Verder zou ik willen aannemen dat art. 1057 leden 2 en 3 Rv (ondertekening) en art. 1058 lid 1 Rv (verzending door het scheidsrecht) van overeenkomstige toepassing zijn op zowel de afwijzing van een verzoek tot interpretatie als op een interpretatie. Tegen de beslissing op het verzoek tot interpretatie staan geen rechtsmiddelen open.

Het gevolg van de interpretatie is dat het aparte stuk met daarop de interpretatie deel gaat uitmaken van het arbitraal vonnis. Het arbitraal vonnis zal met inachtneming van de uitleg moeten worden gelezen. Het arbitraal vonnis zal echter als gevolg van de interpretatie *geen* nieuwe datum krijgen. Dit is van belang voor het instellen van eventuele rechtsmiddelen tegen het arbitraal vonnis (zie echter § 9 over de samenloop).

68 Vgl. art. 1060 lid 5 Rv en art. 1061 lid 3 Rv. In mijn voorstel zou dit art. 1060a lid 3 Rv worden.

69 Zie bijvoorbeeld art. 36 lid 2 ICC Arbitration Rules.

70 Thans is dit ook nog niet opgenomen in art. 1060 Rv en art. 1061 Rv. In mijn voorstel zou dit art. 1060a lid 4 Rv worden.

71 Vgl. art. 1060 lid 7 Rv en art. 1061 lid 5 Rv. In mijn voorstel zou dit art. 1060a lid 6 Rv worden.

72 Vgl. art. 33 lid 1 sub b van de UNCITRAL Model Law ('shall') en art. 31 Rv ('verbetert') (zie Van Mierlo/Bart, *Parl. Gesch. Burg. Procesrecht 2002*, MvT, art. 31 Rv, p. 174).

73 Vgl. art. 1060 lid 6 Rv. In mijn voorstel zou dit art. 1060a lid 5 Rv worden. Voor de inhoud van een beslissing op een verzoek tot interpretatie zou een checklist kunnen gelden zoals deze ook wel wordt gehanteerd voor verbetering en aanvulling. Zie hiervoor Van den Nieuwendijk 2019, p. 647-650.

74 Vgl. art. 37 lid 2 UNCITRAL Arbitration Rules en art. 36 lid 3 ICC Arbitration Rules. Zie ook art. 33 leden 1 en 5 UNCITRAL Model Law.

Op grond van mijn voorstel eindigt⁷⁵ de procedure tot interpretatie en de 'verlengde' opdracht van het scheidsrecht (i) met de verzending van de interpretatie of (ii) met de verzending van de mededeling der afwijzing van het verzoek tot interpretatie (vgl. art. 1058 lid 3 Rv; dit lid zal op grond van mijn voorstel moeten worden aangepast, met dien verstande dat art. 1060a Rv moet worden toegevoegd).⁷⁶

Een procedure tot interpretatie kan ook kosten met zich brengen, zoals honorarium van arbiters, kosten van juridische bijstand of extra administratiekosten. Het verdient aanbeveling dat als het scheidsrecht tot interpretatie overgaat, het daarvoor geen extra honorarium ontvangt.⁷⁷ De fout ligt immers bij het scheidsrecht zelf.⁷⁸ Arbiters zullen te allen tijde vernietiging van hun arbitraal vonnis (en mogelijk zelfs aansprakelijkheid daarvoor)⁷⁹ willen voorkomen, dus dat zal naar mijn mening voldoende prikkel zijn om het arbitraal vonnis daadwerkelijk uit te leggen als daarin een onduidelijkheid staat. Anders ligt het als het scheidsrecht het verzoek tot interpretatie afwijst. De kosten zullen dan voor rekening komen van de verzoekende partij.⁸⁰

9. Samenloop

Voor de samenloopregels zal naar mijn mening hetzelfde gelden als voor de samenloopregels bij verbetering. Het verzoek tot interpretatie schort de mogelijkheid tot tenuitvoerlegging niet op, tenzij de voorzieningenrechter⁸¹ gewichtige redenen aanwezig acht om die mogelijkheid wel op te schorten totdat over het verzoek is beslist.⁸² De gewichtige redenen kunnen erin gelegen zijn dat inderdaad overduidelijk sprake is van een onduidelijkheid en de executie niet terecht zal zijn. Er staat geen hogere voorziening open tegen de beschikking van de voorzieningenrechter (art. 1070 Rv).

75 Dit zal slechts anders zijn in geval van interpretatie van een arbitraal tussenvonnis of gedeeltelijk arbitraal eindvonnis voordat het laatste arbitraal eindvonnis is gewezen.

76 Blijkens de Parlementaire Geschiedenis geldt de fictie van art. 1058 lid 2 Rv voor het verzenden van het arbitraal vonnis ook voor het einde van de opdracht van het scheidsrecht zoals opgenomen in art. 1058 lid 3 Rv (zie ook § 2). Zie Meijer & Van Mierlo, *Parl. Gesch. Arbitragewet 2015*, Nota van Wijziging (2015), art. 1058 Rv, § 1.56.5, p. 120: 'Alle termijnen die zijn gekoppeld aan het moment van verzending gaan pas dan lopen.' Dit heeft dan ook te gelden voor de verzending van een interpretatie of een afwijzing daarvan. Dus vier weken na dagtekening hiervan eindigt de opdracht van het scheidsrecht.

77 Vgl. art. 40 lid 3 UNCITRAL Arbitration Rules.

78 Zie ook § 4.b. Als de onduidelijkheid al zat in het partijdebat, dan zal het scheidsrecht niet anders hebben kunnen doen dan van die onduidelijkheid uitgaan en is interpretatie daarvan niet mogelijk. Vanuit dit perspectief is een echte onduidelijkheid dus aan het scheidsrecht te wijten.

79 Vgl. HR 30 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2215 (*Qnow/Verweerder*), NJ 2017/141.

80 In dit verband heb ik voor verbetering en aanvulling de aanbeveling gedaan dat het scheidsrecht of de administrateur (ingeval van geadmistreerde arbitrage) een aanvullend depot van de verzoekende partij verlangt op het moment van het verzoek tot verbetering en/of aanvulling. Zo kunnen executieproblemen worden voorkomen als de afwijzing op het verzoek tevens een kostenveroordeling bevat. Zie Van den Nieuwendijk 2019, § 26.6.4, p. 639-640.

81 Dit is de voorzieningenrechter binnen het arrondissement waarin de plaats van arbitrage is gelegen.

82 Vgl. art. 1060 lid 8 Rv. In mijn voorstel zou dit art. 1060a lid 7 Rv worden.

Art. 1065 lid 7 Rv regelt een afwijkende aanvangstermijn⁸³ (dan bepaald in art. 1064a lid 2 Rv) voor de vordering tot vernietiging van een arbitraal vonnis als een verzoek tot verbetering en/of aanvulling op de voet van art. 1060 Rv en/of art. 1061 Rv is gedaan.⁸⁴ Ook voor het verzoek tot interpretatie zal dat mijns inziens zo moeten zijn. Art. 1065 lid 7 Rv zal dienovereenkomstig moeten worden gewijzigd, in die zin dat art. 1060a Rv moet worden toegevoegd. De vordering tot vernietiging dient te worden ingesteld binnen drie maanden na de dag van verzending⁸⁵ van de interpretatie, dan wel binnen drie maanden na de schriftelijke mededeling van de afwijzing van het verzoek tot interpretatie. De afwijkende aanvangstermijn voor de vordering tot vernietiging geldt echter slechts voor die gronden waarvoor het scheidsgerecht is gevraagd een interpretatie te geven.⁸⁶ Naar mijn mening hoeft – net als bij de verbetering van art. 1060 Rv (maar anders dan bij de aanvulling van art. 1061 Rv) – niet eerst om een interpretatie te worden verzocht alvorens vernietiging kan worden gevorderd (op dezelfde grond, als dat zou vallen onder bijvoorbeeld schending van de opdracht (art. 1065 lid 1 (c) Rv) of schending van de motiveringsplicht (art. 1065 lid 1 (d) Rv). Het gerechtshof zou in een vernietigingsprocedure, als het een vernietigingsgrond vaststelt, gebaseerd op een onduidelijkheid, ook altijd nog kunnen terugverwijzen (op de voet van art. 1065a Rv) naar het scheidsgerecht voor herstel van de vernietigingsgrond. Dit kan dus ook als het scheidsgerecht eerder de interpretatie zelf heeft afgewezen. Misbruik van de samenloopregel van art. 1065 lid 7 Rv, waarbij partijen eerst een interpretatie verzoeken om de vernietigingsstermijn later te doen aanvangen, kan worden voorkomen doordat het gerechtshof in een vernietigingsprocedure bij evidente niet-onduidelijkheden, geformuleerd als vernietigingsgrond, een partij niet-ontvankelijk kan verklaren op grond van misbruik van procesrecht.⁸⁷

Voor samenloop met arbitraal hoger beroep stel ik voor – evenals bij de verbetering van art. 1060 Rv⁸⁸ – geen wettelijke regeling op te nemen, maar de keuze aan partijen te laten. De voorkeur daarbij verdient wel dat partijen de interpretatie verzoeken aan het scheidsgerecht dat zélf het arbitraal vonnis heeft gewezen. Zo nodig moet wel tijdig arbitraal hoger beroep worden ingesteld.

10. Conclusie

In dit artikel heb ik de interpretatie van een arbitraal vonnis naar Nederlands recht besproken, waaronder de vraag in welke gevallen interpretatie mogelijk is en hoe het scheidsgerecht zijn arbitraal vonnis zou moeten uitleggen. In tegenstelling tot vele andere arbitragewetten ontbreekt in de Nederlandse arbitragewet de mogelijkheid van interpretatie van een arbitraal vonnis. Art. 1058 lid 3 Rv regelt het einde van de opdracht van het scheidsgerecht en is van dwingend recht. Interpretatie is slechts mogelijk tot het einde van de opdracht van het scheidsgerecht (tot vier weken na dagtekening van het arbitraal vonnis; vgl. de fictie van art. 1058 lid 2 Rv). Als partijen een arbitragereglement zijn overeengekomen waarin wel de interpretatie is opgenomen, kan het ontbreken van de wettelijke mogelijkheid tot interpretatie aldus tot een impasse leiden. Een wettelijke mogelijkheid van interpretatie van een arbitraal vonnis zou daarom een welkome aanvulling zijn, naast de reeds bestaande mogelijkheid van verbetering en/of aanvulling. Juist voor die gevallen waarin geen sprake is van een kennelijke fout of een nalaten te beslissen over een vordering, zou interpretatie mogelijk een oplossing kunnen bieden. Het scheidsgerecht zelf is immers bij uitstek geschikt om vast te stellen of sprake is van een onduidelijkheid en zijn arbitraal vonnis vervolgens uit te leggen. Met de eigen uitleg van het scheidsgerecht kunnen ook arbitraal hoger beroep en acties tot vernietiging (inclusief remission) of herroeping worden beperkt.

83 Deze andere aanvangstermijn voor de vordering tot vernietiging is het gevolg van de in art. 1065 lid 6 Rv opgenomen samenloopregel voor aanvulling en vernietiging. Deze samenloopregel houdt in dat de vordering tot vernietiging op de voet van art. 1065 lid 1 (c) Rv, te weten schending van de opdracht wegens het nalaten te beslissen op één of meer (tegen)vorderingen, slechts kan worden ingesteld indien een aanvullend arbitraal vonnis is gewezen of een verzoek daartoe geheel of ten dele is afgewezen.

84 Vgl. art. 34 lid 3 UNCITRAL Model Law.

85 Vraag is of de fictie van art. 1058 lid 2 Rv voor het verzenden van het arbitraal vonnis ook van toepassing is op deze bepaling. Een verbetering, afwijzing van een verzoek daartoe en de afwijzing van een verzoek tot aanvulling zijn immers geen arbitrale vonnissen. Mij dunkt van wel gezien de ratio ervan gelijk is. Een en ander kan ook uit de Parlementaire Geschiedenis worden afgeleid (zie ook voetnoot 76). Zie Meijer & Van Mierlo, *Parl. Gesch. Arbitragewet 2015*, Nota van Wijziging (2015), art. 1058 Rv, § 1.56.5, p. 119-120.

86 Zie ook Meijer & Van Mierlo, *Parl. Gesch. Arbitragewet 2015*, MVT (1986), art. 1065 Rv, § III.48.3, p. 777. Zie voorts Van den Nieuwendijk 2019, § 26.5 en met betrekking tot aanvulling mijn annotatie bij Rb. Amsterdam 21 december 2012, *JBPr* 2012/73.

87 Bovendien geldt op grond van mijn voorstel dat partijen interpretatie moeten overeenkomen (zie § 8) en de arbitragereglement bevatten veelal een kortere termijn voor interpretatie, dan de voorgestelde wettelijke termijn van drie maanden na de dag van verzending van het arbitraal vonnis.

88 Anders dan voor aanvulling waarvoor in art. 1061h Rv is bepaald, dat wanneer partijen arbitraal hoger beroep zijn overeengekomen slechts in arbitraal hoger beroep kan worden aangevuld overeenkomstig art. 1061 Rv.